

Gelijke behandeling

Persoonlijk zou ik nooit kiezen voor het alleenstaand ouderschap. Het zou voor het kind niet goed zijn, het zou voor mij niet goed zijn en ik zou het eindeloos jammer vinden om de genoegens van het ouderschap niet te kunnen delen met de vader van het kind. Vermoedelijk hebben vele Nederlanders dezelfde voorkeur voor het duo-ouderschap (het heteroseksuele twee-ouder gezin is mateloos populair). Waarschijnlijk delen ook veel Nederlandse dokters deze voorkeur. Dat geeft mij, mijn gelijkgestemde medeburgers of onze medici echter nog niet het recht onze duo-ouderschap visie op te dringen aan anders denkende vrouwen. Toch is dat wat dokters doen als zij, zoals in klinieken voor kunstmatige bevruchting of in vitrofertilisatie nogal eens gebeurt, alleenstaande vrouwen met een kinderwens niet willen helpen. De daarbij meest gehoorde argumentatie is dat opgroeien in een eenoudergezin in strijd zou zijn met de belangen van het kind.

Nu zijn opvattingen over goed ouderschap in hoge mate subjectief. De een vindt een groot gezin ideaal, de ander vindt dat niet goed voor een kind. De een hanteert een strak anti-snoep regime, de ander is daar wat makkelijker in. De een vindt dat zijn dochter pas op haar zestiende zelf mag besluiten gaatjes in haar oren te laten prikken, de ander laat gaatjes prikken in de oren van een peuterdochtertje. De een denkt dat zijn kind later dankbaar zal zijn voor de nu met tegenzin gevolgde pianolessen, de ander vindt pianolessen alleen zinvol voor kinderen die graag muziek maken. De een verwacht veel van een plezierige crèche waar het kind kan spelen met leeftijdgenootjes. De ander vindt permanente ouderlijke aandacht beter en weer een ander meent dat die ouderlijke aandacht bovendien voornamelijk door de moeder moet worden geleverd. De een vindt dat een kind moet leren dat alle volwassenen horen te werken voor hun brood. De ander vindt het geen probleem als kinderen op hun derde al traditionele, seksestereotype opvattingen aanhangen over mannen en vrouwen. De een vindt het goed voor een kind om op te groeien met degelijke, religieuze normen en waarden. Een ander beschouwt dat als ontoelaatbare indoctrinatie van een tere kinderziel. De een vindt dat kinderen in deze wereld vooral weerbaar moeten zijn. De ander wil proberen zijn kinderen zo lang mogelijk lief en onschuldig te houden.

Er is een ruime bandbreedte van verdedigbare opvattingen over wat het beste is voor kinderen en ouders. Er zijn natuurlijk dingen die daarbuiten vallen: incest, kindermishandeling, drugsverslaafde ouders, zwakzinnige ouders, veertien-jarige moeders. Maar alleenstaand ouderschap valt nog ruim binnen de grenzen van het toelaatbare zou ik zeggen. Het beleid van veel centra voor kunstmatige voortplanting om alleenstaande vrouwen af te wijzen is gebaseerd op nogal specifieke (zij het breed gedeelde) opvattingen over wat het beste is voor een kind. Dat deze centra menen die opvattingen empirisch te kunnen onderbouwen maakt de zaak niet anders. Er is ook vast wel onderzoek waaruit blijkt dat het hebben van een thuiszittende moeder statistisch gezien vaker leidt tot traditioneel rolgedrag bij het kind, of dat een godsdienstige opvoeding de kans op bepaalde vormen van psychotrauma licht vergroot. Dat kan toch geen reden zijn om die categorieën aspirant-ouders voortaan te weren!

Tot mijn verbazing koos de Commissie Gelijke Behandeling in haar oordeel over het beleid van de vruchtbaarheidsklinieken partij voor de discriminerende centra. Die centra discrimineren niet, aldus de commissie. Het is namelijk niet zo dat zij alleenstaande vrouwen uitsluiten omdat zij partner-hebbenden willen voortrekken; zij sluiten die alleenstaande vrouwen uit vanwege het belang van hun (nu nooit bestaande) kind, "een doel waaraan iedere discriminatie vreemd is". Hier raak ik het spoor even helemaal kwijt. Diezelfde Commissie Gelijke Behandeling oordeelde eerder dat leraren aangenomen na datum x (na-hossers, onder wie veel vrouwen) gelijk moesten worden behandeld aan leraren aangenomen voor datum x (voor-hossers, onder wie veel mannen). Hadden de bewindslieden op O, C en W daar onderuit kunnen komen door te zeggen dat het niet in hun bedoeling lag wie dan ook te discrimineren,

maar dat zij gewoon, in het belang van de belastingbetaler, de begroting van onderwijs binnen de perken wilden houden, “een doel waaraan iedere discriminatie vreemd is” om met de commissie te spreken? Diezelfde Commissie Gelijke Behandeling oordeelde eerder dat de Zwolse rechtbank een aspirant-griffier niet mocht afwijzen, omdat zij een hoofddoekje wilde dragen tijdens de zitting. Die Zwolse rechtbank wees Ayse Kabaktepe toch niet af omdat zij een hekel heeft aan moslimvrouwen? Zij deed dat met een beroep op de neutraliteit van de rechtbank, toch ook een doel waaraan iedere discriminatie vreemd is zou je zeggen. Is ongelijke behandeling wel geoorloofd als je het maar inkleedt als handelen in het belang van het kind, maar niet als je je discriminatie rechtvaardigt met verwijzingen naar staatsfinanciën of de neutraliteit van de staat?

Minister Borst toonde zich onlangs wijzer dan de commissie. Zij schreef een brief aan de Tweede Kamer waarin zij aankondigde dat het vrije toelatingsbeleid van IVF instellingen aan banden zal worden gelegd. IVF centra mogen niet langer weigeren alleenstaande vrouwen te behandelen. Wel moeten zij met alleenstaande vrouwen uitgebreide *intake* gesprekken voeren, waarin onder meer ook wordt gelet op het belang van het kind, maar dergelijke gesprekken moeten worden gevoerd met alle aspirant-ouders en dat is, voorafgaand aan een zware, veeleisende ingreep als in vitrofertilisatie, ook een verstandige procedure.